

Pametne vasi v Strateškem načrtu SKP Slovenija

Informativni list

Cilj projekta Pametno podeželje 27 (2. pripravljani ukrep za pametna podeželska območja v 21. stoletju, 2021-24) je izboljšati podporni okvir za pametne vasi na lokalni (podeželske skupnosti) in regionalni/nacionalni ravni (oblikovanje politik).

Pametne vasi v Strateškem načrtu SKP Slovenija

POVZETEK UGOTOVITEV

Katere so osnovne vsebine o pametnih vaseh?

DEFINICIJA PAMETNIH VASI

"Termin »pametna vas« je definiran kot podeželska skupnost, ki za izboljšanje gospodarskih, socialnih ali okoljskih izzivov uporablja inovativne rešitve in digitalne tehnologije."

Opredelitev pametnih vasi, spletna stran [Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Republike Slovenije](#)

Je na področju pametnih vasi poudarek na digitalnih inovacijah? V definiciji na spletni strani ministrstva je razmeroma močan poudarek na digitalizaciji, prav tako v okviru posebnega cilja 8, kjer so poudarjene priložnosti za digitalne tehnologije oziroma platforme, ki nadomeščajo osnovne storitve, kot so e-učenje, e-uprava, socialne storitve itd. (SLO SKP SN, s. 263)

Posebna intervencija Pametne vasi

V SN SKP ni posebne intervencije Pametne vasi.

Druge ustrezne intervencije

LEADER (IRP26)

Specifični cilj

SC8: Spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov, vključno s participacijo žensk v kmetovanju, socialne vključenosti in lokalnega razvoja na podeželju, vključno s krožnim biogospodarstvom in trajnostnim gozdarstvom

R40: Strategije pametnih vasi - kazalnik

R40 ni programiran.

Drugi ustrezni programi

Kohezijska politika (ESRR): Izvajanje razvoja območij po konceptu pametnih vasi in obnovo kulturne dediščine na podeželju bosta dopolnilno podpirala tako EKSRP kot ESRR.

PAMETNE VASI V STRATEŠKEM NAČRTU SKP

Strateška izjava

V Strateški izjavi, ki je del SN SKP, so pametne vasi navedene kot osnova za nadaljnjo podporo aktivnosti lokalnih pobud oziroma lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost. Razvoj na podlagi koncepta pametnih vasi de bo izvajal s ciljem izboljšanja kakovosti življenja, izboljšanjem lokalnega gospodarstva na podeželju in stabilizaciji dohodka kmetij na podeželju. *»Nadaljevali bomo s podporo za aktivnosti lokalnih pobud oziroma lokalnega razvoja, ki ga vodi skupnost (pristop LEADER/CLLD), predvsem z namenom spodbujanja zaposlovanja na podeželju, večje socialne vključenosti prebivalcev, ohranjanja dediščine na podeželju, trajnostnih oblik turizma, spodbujanja medgeneracijskega sodelovanja in različnih socialnih ter »pametnih« storitev po konceptu Pametnih vasi.«* (SN SKP, s. 45).

Ocena potreb

Pametne vasi so omenjene pri potrebi P27: **Dvig kakovosti življenja ter razvoj storitev in infrastrukture na podeželju**; *»Na podeželju, še posebej na območjih praznjenja, je potrebno zagotavljati oskrbo vseh skupin prebivalcev z osnovnimi storitvami in infrastrukturo. Potrebno je izboljšati življenjske pogoje v podeželskih skupnostih in tako prispevati k privlačnosti vaškega okolja kot bivanjskega prostora tudi za mlade in potenciala za razvoj drugih gospodarskih dejavnosti ter na tak način zmanjševati razkorak med regijami ter mesti in podeželjem. Za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij je potrebno omogočiti razvoj kulturnih, pristočasnih in drugih dejavnosti. Pri tem pa spodbujati izvedbo koncepta Pametne vasi. Potrebno je omogočiti vlaganja v ohranitev dediščine na podeželju.«* (SLO SN SKP, s. 67). Povezana je s potrebo P28: **Krepiti socialno vključenost, sodelovanje in povezovanje prebivalcev podeželja**. *»Na podeželju še vedno ostajajo določene ranljive skupine in medregionalne razlike. Ohranjati je treba heterogeno strukturo prebivalstva, vitalnosti naselij ter razvijati tolerantnosti do socialnih in kulturnih razlik. Prepoznati in aktivirati je treba produktivno zmogljivost ranljivih skupin na podeželju ter jih ustrezno socialno vključiti. Potrebno je uvajati inovativne socialne storitve in oblike mobilnosti, za zagotavlja dostopnosti do storitev in ohranjanje vključenosti v družbo.«* (SLO SN SKP, s. 67).

Specifični cilji

SC8: spodbujanje zaposlovanja, rasti, enakosti spolov vključuje pametne vasi: Za ohranjanje vitalnosti podeželskih območij je potrebno omogočiti razvoj kulturnih, pristočasnih in drugih dejavnosti. Pri tem se bo uporabljal koncept pametnih vasi. (SLO SN SKP, s. 270).

V SWOT analizi koncept pametnih vasi predstavlja priložnost. »Na podeželju nimajo vsi dostopa do IKT. Uveljavitev koncepta pametnih vasi in zagotavljanje dostopa do IKT daje priložnost za ohranjanje podeželskega prebivalstva in podjetništva, spreminjanje negativnih demografskih trendov ter preprečevanje dnevnih migracij. Z ohranjanjem in spodbujanjem lokalnega podjetništva je mogoče ustvariti nova delovna mesta na podeželju in bolje izkoristiti socialni kapital: razvoj podeželja v skladu s konceptoma Pametnih vasi in krožnega gospodarstva (digitalne tehnologije, digitalne platforme, ki nudijo ključne storitve, kot so e-učenje, e-uprava, transport, socialne storitve, turizem na podeželju, kratke verige vrednosti, kaskadna raba surovin, socialne inovacije v podeželskih storitvah in podjetništvu) omogoča ohranjenost poseljenosti podeželja in razvoja podjetništva na podeželju.« (SLO SN SKP, s. 264).

Kazalnik rezultata

Kazalnik R40 ni programiran pri intervenciji LEADER niti v drugih intervencijah. Vendar pa bodo v skladu s SN SKP **pametne vasi podprte v okviru programa LEADER in R.40 bo opredeljen, ko bodo potrjene strategije lokalnega razvoja LAS.** »V sklopu IRP 26 intervencija LEADER bodo pri vrednotenju strategij lokalnega razvoja LAS upoštevani kazalniki R.37, R.39, R.40, R.41 in R.42.« (SLO SN SKP, s. 276).

Pregled usklajevanja, razmejitev in dopolnjevanje med skladi

V tem poglavju je navedeno, da bosta razvoj podeželja v okviru koncepta pametne vasi podpirala EKSRP in ESRR s prepoznavanjem potreb lokalnih območij in razvojnih strategij. Na ta način bo prispeval k potrebam P27 in P28 z izboljšanjem kakovosti življenja, razvojem storitev in infrastrukture ter krepitvijo socialne vključenosti na podeželju. Natančneje je navedeno, da: »Tudi izvajanje razvoja območij po konceptu Pametnih vasi in obnova kulturne dediščine na podeželju se bo komplementarno podpirala tako iz EKSRP, kot iz ESRR na območju celotne Slovenije, v okviru prepoznanih potreb strategij lokalnega razvoja.« (SLO SN SKP, s. 434).

Vsebine v drugih ineterwencijah ...Vključno z mrežo za podeželje

V SN SKP niso opredeljeni nobeni posebni podporni ukrepi za pametne vasi.

Intervencija pametne vasi

POSEBNA INTERVENCIJA PAMETNE VASI

V SN SKP ni posebne intervencije Pametne vasi.

OSTALE USTREZNE INTERVENCIJE

LEADER (IRP26)

Obstaja neposredno sklicevanje na pametne vasi v okviru intervencije LEADER.

Navedeno je, da: »Namen intervencije je doseganje navedenega cilja skozi izvajanje operacij in operacij sodelovanja med različnimi LAS, ki naslavlajo potrebe in izzive na podeželju, kot so npr. socialna vključenost vseh prebivalcev na podeželju, spodbujanje zaposlovanja ter podjetništva na podeželju, razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja, razvoj manjše infrastrukture na podeželju, razvoj koncepta Pametnih vasi ...« (SLO SN SKP, s. 1203) in da: »Operacije v okviru intervencije prispevajo k naslednjim temam: socialna vključenost vseh prebivalcev na podeželju, spodbujanje zaposlovanja ter podjetništva na podeželju, razvoj osnovnih storitev, dvig kakovosti življenja, razvoj manjše infrastrukture na podeželju, razvoj koncepta Pametnih vasi, okoljske in podnebne rešitve na podeželju, spodbude ekološkemu kmetovanju idr.« (SLO SN SKP, s. 1205)

»Koncept Pametnih vasi v okviru intervencije se nanaša zlasti na izboljšanje gospodarskih, socialnih ali okoljskih izzivov z uporabo inovativnih rešitev in digitalnih tehnologij. Cilj koncepta Pametnih vasi je prispevati k razvoju osnovnih storitev ter dvigu kakovosti življenja na podeželju.« (SLO SN SKP, s. 1203)

»LAS lahko kot mreža lokalnih partnerjev in z izvajanjem operacij prispevajo k horizontalnemu cilju, k prenosu znanja in informacij, preko koncepta Pametnih vasi pa tudi k digitalizaciji in povezanosti podeželja.« (SLO SN SKP, s. 1206)

Posodobitev: Akis in digitalizacija

Izmenjava znanja in informacije o inovacijah bodo spodbujali in organizirali AKIS, operative skupine EIP, lokalne akcijske skupine in druge podobne skupine in projekti.

Različni ukrepi in podporni mehanizmi bodo izboljšali digitalizacijo tako, da jo bodo promovirali po vseh regijah prek različnih projektov, kot so razvoj aplikacij, zbiranje in vizualizacija podatkov v realnem času, sodobne rešitve in tehnike ipd.

Prepoznana je **priložnost za razvoj podeželja v skladu s konceptom pametne vasi**. S tem konceptom se načrtuje izmenjava znanja in izboljšanje digitalizacije, ki bo omogočila podjetništvo in ohranjanje prebivalstva. Navedeno je, da je: *»posebna priložnost je razvoj podeželja v skladu s konceptom Pametnih vasi in krožnega gospodarstva (digitalne tehnologije, digitalne platforme, ki nudijo storitve kot so e-učenje, e-uprava, transport, socialne storitve, turizem na podeželju, kratke verige vrednosti, kaskadna raba surovin socialne inovacije v podeželskih storitvah in podjetništvu), ki omogoča ohranjenost poseljenosti podeželja in razvoja podjetništva na podeželju.«* (SLO SN SKP, s. 1338)

Pametne vasi v drugih EU skladih in programih

Kohezijska politika (ESRR): *»Sredstva ESRR za trajnostni razvoj lokalnih območij, ki temelji na osnutku Programa EKP 2021–2027 (prednostna naloga 9 in specifični cilj 9.2.), bodo namenjena izgradnji vključujoče družbe in nadaljnjemu celostnemu družbeno-ekonomskemu razvoju v mestnih in podeželskih območjih, s posebnim pozornost zmanjševanju razlik med socialno-ekonomsko prikrajšanimi ljudmi in območji. Izvajanje razvoja območij po konceptu Pametnih vasi in obnova kulturne dediščine na podeželju se bo komplementarno podpirala tako iz EKSRP, kot iz ESRR na območju celotne Slovenije, v okviru prepoznanih potreb strategij lokalnega razvoja.«* (SLO SN SKP, s. 434).

Ex-ante evaluacija

V tem delu SP SKP ni posebnega sklicevanja na pametne vasi.

Celotna analiza in reference temeljijo na izvirnem **slovenskem SN SKP, različici 1.1, odobreni 28. 10. 2022**. Informativni list je pripravljen v skladu s pogodbo št. AGRI-2020-0332 z Unijo, izražena mnenja pa so le mnenja izvajalca in ne predstavljajo uradnega stališča naročnika.